

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

Робоча програма навчальної дисципліни

**МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ**

рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень

галузь знань: 29 Міжнародні відносини

спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма Міжнародні економічні відносини

вид дисципліни обов'язкова

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

“28” серпня 2025 року, протокол №1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Катерина МАКАРЧУК к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Протокол від “27” серпня 2025 року № 1

Завідувача кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

(підпис)

Анна ЗАЙЦЕВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «Міжнародні економічні відносини», за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
Владислав ГОНЧАРЕНКО

Програму погоджено на засіданні науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від “27” серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Міжнародні стратегії економічного розвитку” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «міжнародні стратегії економічного розвитку» є систематизація набутих і отримання нових знань щодо проблем і методів розробки та реалізації міжнародних стратегій економічного розвитку.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни. викладання навчальної дисципліни «Міжнародні стратегії економічного розвитку» є:

- здобуття теоретичних та практичних аспектів розробки та реалізації міжнародних стратегій економічного розвитку;
- розвиток навичок аналізу сучасних моделей економічного розвитку різних країн та регіонів світу;
- вивчити інструменти та механізми реалізації економічних стратегій на різних рівнях (глобальному, регіональному, національному).

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Обов'язкова</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3 сем	3 сем
Лекції	
12 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	-
Самостійна робота	
68 год.	84 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

ФК7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

ПРН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

1.8. Пререквізити: актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин, основи корпоративного управління.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Середовище, види, суб'єкти та об'єкти світових економічних стратегій.

Сутність міжнародної стратегії економічного розвитку та концептуальні засади її побудови. Види, суб'єкти та об'єкти формування світових економічних стратегій. Стратегія імпортозаміщення.

Тема 2. Особливості національних стратегій країн-лідерів.

Національні економічні стратегії стійкого поступального розвитку країн-лідерів. Домінування і «полюси розвитку». Стратегії ТНК у контексті стратегій домінування країн лідерів. Експансіоністські складові стратегій світового економічного домінування.

Тема 3. Стратегії розвитку країн з ринковою економікою.

Концептуальні засади сучасних реформаторських стратегій розвитку країн. Стратегії ринкових реформ: проблема синтезу та національної адаптації реформаторських моделей. Переваги відсталості і стратегії економічного розвитку. Умови реалізації стратегії економічного прориву («економічне диво»). Глобальна та цивілізаційна специфіка ринкових трансформацій. Економічні системи домінуючих і перехідних економік: порівняльний аналіз.

Вашингтонський консенсус: стратегії відкритості - проблеми і наслідки. Специфіка стратегій ринкових трансформацій у країнах Центральної та Східної Європи. Сутність та напрямки економічної допомоги країн-лідерів іншим країнам. Антикризові стратегії. Ринкові реформи в Україні в контексті світового досвіду. Проблеми формування стратегії економічного розвитку в Україні.

Тема 4. Міжнародна координація економічної політики країн.

Система міжнародного регулювання світової економіки. Економічні структури ООН як регулятори міжнародних економічних відносин. Роль Міжнародного валютного фонду у формуванні міжнародних стратегій розвитку. Кредитна політика Світового банку як чинник формування міжнародних стратегій економічного розвитку. Регулююча роль Світової організації торгівлі. Організація економічного співробітництва й розвитку (ОЕСР) та консультативні групи держав як регулятори міжнародних економічних відносин.

Тема 5. Міжнародні інтеграційні стратегії.

Стратегічна мета та цивілізаційні чинники формування світових економічних співтовариств. Регіоналізація як наслідок глобалізації: економічні та позаекономічні чинники. Регіональна інтеграція як основа формування регіональних об'єднань. Світові фінансово-економічні кризи у контексті геоекономічних стратегій. Причини, характерні риси та особливості сучасної світової фінансово-економічної кризи. Антикризові стратегії регіональних співтовариств. ЄС: етапи формування і еволюція стратегій. Стратегії та проблеми розвитку спільноти і національних держав. Стратегії загальноамериканської інтеграції. Особливості інтеграційних стратегій країн Азіатсько-Тихоокеанському регіону: стратегічні аспекти формування і розвитку. Інтеграційні пріоритети України у контексті світових економічних стратегій.

Тема 6. Новітні ознаки середовища формування міжнародних стратегій економічного розвитку.

Теоретичне підґрунтя конфліктогенності міжнародного економічного середовища. Ознаки фрагментації світової економіки в постпандемійний період. Ресурсний націоналізм в стратегії економічного домінування. Декаплінг як нова форма реалізації міжнародної економічної політики США і КНР. Сучасна інтерпретація концепції перевиробництва в американській політиці в умовах технологічного суперництва.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					у тому числі					
1		л	с	лаб.	інд.	с.р.	усьог го	л	с	лаб.	інд.	с.р. .
Тема 1. Середовище, види, суб'єкти та об'єкти світових економічних стратегій	16	2	2			12	16	2				14
Тема 2. Особливості національних стратегій країн-лідерів	16	2	2			12	14	-				14
Тема 3. Стратегії розвитку країн з ринковою економікою	16	2	2			12	16	2				14

Тема 4. Міжнародна координація економічної політики країн	14	2	2			10	14	-				14
Тема 5. Міжнародні інтеграційні стратегії	14	2	2			10	16	2				14
Тема 6. Новітні ознаки середовища формування міжнародних стратегій економічног о розвитку	14	2	-			12	14	-				14
Усього годин	90	12	10			68	90	6	-	-	-	84

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Середовище, види, суб'єкти та об'єкти світових економічних стратегій	2
2	Особливості національних стратегій країн-лідерів	2
3	Стратегії розвитку країн з ринковою економікою	2
4	Міжнародна координація економічної політики країн	2
5	Міжнародні інтеграційні стратегії	2
6	Новітні ознаки середовища формування міжнародних стратегій економічного розвитку	2
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна

1	Проаналізувати сутність міжнародної стратегії економічного розвитку та концептуальні засади її побудови. Дослідити види, суб'єкти та об'єкти формування світових економічних стратегій. Проаналізувати стратегія імпортозаміщення.	12	14
2	Розглянути національні економічні стратегії стійкого поступального розвитку країн-лідерів. Домінування і «полюси розвитку». Дослідити стратегії ТНК у контексті стратегій домінування країн лідерів.	12	14
3	Дослідити переваги відсталості і стратегії економічного розвитку. Умови реалізації стратегії економічного прориву («економічне диво»).. Проаналізувати специфіка стратегій ринкових трансформацій у країнах Центральної та Східної Європи. Ринкові реформи в Україні в контексті світового досвіду. Проблеми формування стратегії економічного розвитку в Україні.	12	14
4	Дослідити систему міжнародного регулювання світової економіки. Економічні структури ООН як регулятори міжнародних економічних відносин. Визначити роль міжнародного валютного фонду у формуванні міжнародних стратегій розвитку. Світового банку як чинник формування міжнародних стратегій економічного розвитку.	10	14
5	Проаналізувати стратегічну мету та цивілізаційні чинники формування світових економічних співтовариств. Дослідити стратегії загальноамериканської інтеграції. Особливості інтеграційних стратегій країн Азіатсько-Тихоокеанському регіону: стратегічні аспекти формування і розвитку.	10	14
6	Дослідити теоретичне підґрунтя конфліктогенності міжнародного економічного середовища. Ознаки фрагментації світової економіки в постпандемійний період. Ресурсний націоналізм в стратегії економічного домінування.	12	14
	Разом	68	84

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо).

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо).

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється під час виконання завдань для самостійної роботи – виконання доповіді з презентацією.

Завданням контролю виконання доповіді є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певної теми.

При вивченні дисципліни «Міжнародні стратегії економічного розвитку» застосовуються наступні методи контролю : відповіді на семінарських заняттях, письмовий та тестовий контроль, екзамен.

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях. Сума балів, які студенти **денної** форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Для складання підсумкового контролю (екзамену) обов'язковим є робота протягом семестру і виконання завдань. Без отримання балів протягом семестру і не виконання завдань студент може бути не допущено до складання екзамену.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу. Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового

контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену в 3-му семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 балів.

Екзаменаційна робота складається з одного теоретичного питання та тестових завдань.

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового семестрового контролю

3 семестр (екзамен)	3 семестр (екзамен)
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Час виконання - 60-90 хвилин	Час виконання - 60-90 хвилин
Теоретичне питання -15 б. Тести – 25 балів (25 тестових завдань x1 б.)	Теоретичне питання -15 б. Тести – 25 балів (25 тестових завдань x1 б.)

За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана студентом кількість балів слугить основою для оцінки за національною шкалою.

Здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **екзамен дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародні стратегії економічного розвитку», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14874>

9. Схема нарахування балів

В основу рейтингової системи навчання покладено принцип накопичення балів за певний період навчання (семестр), які студент отримує за виконання різних видів діяльності. Сума цих балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи студента.

Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (**денна та заочна** форма навчання)

Поточний контроль та самостійна робота									Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Тест	Разом	Екзамен	
20			20			20	60 б. (мінімум 20 б.)	40	100

Екзамен (3 семестр)

T1, T2 ... T6 – теми розділу.

Вирішення поставлених ситуаційних завдань на семінарських заняттях – по 15 б (2 заняття)

Виконання доповіді/презентації - 10 б. (1 презентація)

Тестові завдання - 20 б. (20 тестових питань по 1 б.)

Поточний контроль - 60 балів, з них активна робота та виступи на семінарських заняттях екзамен 40 балів, виконання тестових завдань – 20 балів. Підсумковий контроль (екзамен) – Теоретичне питання -15 б.
Тести – 25 балів (25 тестових завдань x1 б.)

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних, індивідуальних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу з дисципліни: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14874>

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	не задовільно

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Панченко В., Резнікова Н. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навчальний посібник. Київ: ФОП Білецький Р.Г., 2025. 471 с. URL: https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2025-04/Reznikova_navch_posib_2025_A5.pdf
2. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навчальний посібник / За редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, І. В. Ліганенко: – [2-ге вид.]– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 356 с. URL: <https://library.nusta.edu.ua/depository/%D0%9E%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/%D0%9C%D0%86%D0%96%D0%9D%D0%90%D0%A0%D0%9E%D0%94%D0%9D%D0%86%20%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%87%20%D0%95%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%9A%D0%A3.pdf>
3. Міжнародні стратегії економічного розвитку [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студ. спеціальності 051 «Економіка» / О. О. Охріменко; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 149 с.

4. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. д. е. н., професора А. І. Крисоватого, д.е.н., професора Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 660 с.

Допоміжна література

1. Булатова О. В., Резнікова Н. В., & Іващенко О. А. (2023). Цифровий розрив чи цифрова нерівність? Нові виміри глобальних асиметрій соціально-економічного розвитку в умовах техноглобалізму. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка, 13(25), с. 45–57. <https://doi.org/10.34079/2226-2822-2023-13-25-45-57>
2. Довгаль О. А. (2017). Особливості, проблеми та перспективи глобального економічного розвитку. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм», Випуск 6., с.38–43
3. Орехова Т. В., & Іщук Ю. А. (2017). Вплив основних глобальних проблем сучасності на розвиток світової економіки. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Світове господарство і міжнародні економічні відносини, 25(9), с. 44-58.
4. Панченко В. Г., Резнікова Н. В., & Іващенко О. А. (2021). Національні особливості реалізації політики економічного патріотизму: В'єтнам та Індія у фокусі дослідження інструментів державного стимулювання розвитку, зростання і досягнення безпеки. Ефективна економіка, 4. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.12>
5. Резнікова Н. В., & Іващенко О. А. (2017). Перспективи формування нових центрів економічного зростання в умовах нової норми світової економіки як прояв незалежності. Інвестиції: практика та досвід, 11, с. 5–9

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://www.europa.eu.int>
2. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.world-bank.org>
3. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>
4. Офіційний сайт ООН. URL: <http://www.un.org>
5. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі. URL: <https://www.osce.org/>
6. World Economic Forum. URL: <http://www.weforum.org>
7. Статистична служба Європейської комісії (Євростат). URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за

змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі “Міжнародні стратегії економічного розвитку”: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14874>